HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול. י"מ היינו טעמא דמחלו מחול משום דקנין שטר אינו אלא מדרבנן ולא אליס להפקיע כח הראשון שלא יוכל למחול אותו וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמז:) דקנין שטרות אינן אלא מדרבנן א ב:

כי קאמר רב בפקדון אבל במלוה לא. וא"ת אמאי לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב אפילו במלוה והכא מיירי במעמד שלשתן וקמיפלגי דדשמואל דאמר אפי' יורש מוחל א"נ סברי כשמואל ובסמכה דעתה קא מיפלגי וכדאמר לעיל אלא מדלא קאמר הכי שמע מינה דאפי' שמואל מודה דסמקנה לחבירו במעמד שלשתן ומחלו אינו מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא כשאין הלוה בפנינו בשעה שמכר לו את השטר ג: **אילימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ. ואם תאמר ומאי קושיא ליפי לעיל מיירי דאמר ד) ליה קני לך שטר וכל שיעבודיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לדוחק מאחר שהלשונות שויס לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו כו'. ה) לפירוש זה לא גרס במילתייהו ואם לאו אינה מקודשת דהא אפילו ליכא בנייר שוה פרוטה לריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כרתי כר"ל דאי אמרת דאין לריכה גט א"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כרתי וכל וא"כ מאי האי ו) דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הנייר. ודוקא אליבא דרבנן אמרי' דשמין את הנייר אבל לר"מ אפי' איכא בנייר שוה פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כרתי הקידושין ב וא"ת לרבנן אמאי שמין את הנייר אפילו כי ליכא בנייר שוה פרוטה מקודשת מספק כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שוה פרוטה מקודשת קידושין גמורין אבל אם אינו שוה פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק להלריכה גט אם נשאת לאחר: ח) **דכ"ע** ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אין לדקדק מכאן דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף דהא לא הוה מלי למימר דכ"ע אינה לשכירות ג דא"כ מ"ט דמ"ד אינה מקודשת ד אף יש להניח דאינה הלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף מסכת ע"ז (דף יט:) תנן הגיע לכיפה

מקודשת דברי רבי מאיר והכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי ט) בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע י) ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה כ) אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

ואפילו יורש. של מלוה: **מוחל.** שהלוה לא נתחייב לנוקה כלום אלא מחמת המוכר והרי מחלו אצלו. ר"מ ליה דשמואל הלכך סמכה דעתה ולא כ) חיישינן דלמא אזיל ומחיל ליה דשמואל הלכך לא סמכה דעתה דסברה אזיל ומחיל ליה: **אים להו דשמואל.** דאי בעי אזיל ומחיל ליה: **והכא באשה קא מיפלגי.** כלומר אם היה מקנהו קרקע בדמי שטר זה ודאי לא קנה המלוה את הקרקע דלא סמכה דעתה דבעל קרקע אבל באשה סבר ר"מ דסמכה דעתה דכיון דאיתתיה אצא לא אביק לדידי ומחיל לאחריני: **במעמד שלשתן.** אמר לו כן קנה. ואין טעם בדבר דהא חד הוא מתלת מילי דשויהו רבנן הלכתא בלא טעמא במס' גיטין מ): **בפקדון.** דאיתיה בעין וסמכה דעתא דמקבל: **נימא דאמרי.** במקדש במלוה: **הפקדשי לי בשטר** גרס. ולא גרס הכא בשטר חוב: **אינה מקודשת.** ואפי' הנייר שוה פרוטה דלאו דעתה להתקדש בפרוטת הנייר אלא במה דכתיבא ביה: **ר' אלעזר אומר מקודשת.** ואפי' אין בנייר שוה פרוטה כדמפרש טעמא לקמן אי משום דמקדש במלוה מקודשת אי משום כדמשנינן לקמיה: **שמין את הנייר.** דדעתה נמי אנייר: **קשיא דר"מ אדר"מ.** דהא תניא לעיל התקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת: **אלא לאו בשטר חוב דידה.** שיש לו מלוה עליה: **בשטר שאין לו עדים עליו.** שטר אירוסין קאמר שכתב לה על הנייר הרי את מקודשת לי ולא החתים עליו עדים אלא מסרו לה בפני עדים. פלוגתא דר"מ ורבי אלעזר במסכת גיטין ו) גבי גט דקאמר ר' אלעזר אע"פ שאין עליו עדים אלא נתנו לה בפני עדים כשר שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **רבי.** משוי ליה ספר כריתות: **מספקא להו בהאי אי כר"מ אי כרבי אלעזר.** וסבירא להו דדעתה נמי אנייר הלכך שמין כו'. ולפי התירוץ הזה נראה בעיני דלא גרס בהא דרבנן ואם לאו אינה מקודשת אלא וחכ"א שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת אלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי ט) דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא ט) יעשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל דמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל ואיבעית אימא דכ"ע אית להו דשמואל והכא באשה קמיפלגי מר סבר אשה סמכה דעתה מימר אמרה לא שביק ליה לדידי ומחל ליה לאחריני ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה במלוה על פה במאי פליגי בדרב הונא אמר רב ט) דאמר רב הונא אמר רב ב מנה לי בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה מר סבר כי קאמר רב ה"מ בפקדון אבל מלוה לא ומר סבר ג לא שנא מלוה ולא שנא פקדון נימא כתנאי התקדשי לי בשטר ר"מ אומר אינה מקודשת ור' אלעזר אומר מקודשת וחכ"א ט) דשמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת האי שטר ה"ד אילימא שט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ אלא בשט"ח דידה ובמקדש במלוה קא מיפלגי א"ר נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן בגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה דאמר כ) עדי חתימה כרתי ור' אלעזר לטעמי' דאמר ד) ה) עדי מסירה כרתי ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר הלכך שמין את הנייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא כגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל ו) שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויה ליציאה מקשינן מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר דבעיא הדר פשטה [1] ויצאה והיתה ז) מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי ז) דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא ט) יעשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן

מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי ט) בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע ז) ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה כ) אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

שמקנה את האשה לעצמה בגט זה אף הויה בעינן דעת מקנה והיא האשה שמקנה את עצמה לבעל בשטר זה: **הכני תגאי.** מקדש במלוה דשמעתתא דרב: **שירין.** אלעדה מתרגמינן שירין (במדבר לא): **ואקדש אני לך.** בשכר פעולתך שהזהב משלה הוא: **אוהו ממון.** שיחזירם לה לאחר שגמרם: **מכלל דת"ק אפילו אוהו ממון נמי לא.** בתמיה כלומר מכלל דכיון שעשאן דקאמר ר"מ אף על פי שלא נתן לידה קא מתמה אלא במאי בו ט) מקדשה: **אלא במקדש במלוה קמיפלגי.** והכא מאי מלוה איכא דקסברי כולהו ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף כל פרוטה ופרוטה כשנגמרה נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשיית המלאכה הלכך כשמחזירן לה ההוא הויא לה מלוה למפרע: **אינה**

אינה. מקדש במלוה: **הכני תגאי.** דאמרי' דאם אינה מקדשת בשטר זה אם לא שהקנה לה בשטר זה ודאי אינה מקדשת אלא בשטר חוב אחר: **ואקדש אני לך.** בשכר פעולתך שהזהב משלה הוא: **אוהו ממון.** שיחזירם לה לאחר שגמרם: **מכלל דת"ק אפילו אוהו ממון נמי לא.** בתמיה כלומר מכלל דכיון שעשאן דקאמר ר"מ אף על פי שלא נתן לידה קא מתמה אלא במאי בו ט) מקדשה: **אלא במקדש במלוה קמיפלגי.** והכא מאי מלוה איכא דקסברי כולהו ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף כל פרוטה ופרוטה כשנגמרה נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשיית המלאכה הלכך כשמחזירן לה ההוא הויא לה מלוה למפרע: **אינה**

מסורת הש"ס

א) ב"ק פט. ב"מ כ. כתובות פה: פו. ב"ב קמז:, ב) גיטין יג. יד. ב"ב קמד. [ע"ש] קמח., ג) [גיטין ג: כא: וש"נ], ד) [שם ט: וש"נ], ה) לעיל מ., ו) [לעיל ה. וש"נ], ז) לעיל ט: כתובות קב, ח) ב"ק צט, ט) [מיבא ב עסיה"כ. הג' מרלאה כהן], י) [לקמן סג.] ע"ז יט: (ב"מ סה) ב"ק צט., כ) [לעיל ו: וש"נ], ל) [בר"ן: חיישת, וכל"ל. (רש"ש)], מ) [יד ע"ב], נ) [פו ע"ב], ס) [נלל"ל לאיירי מידי משום. (רש"ש)], ע) [גיטין כד ע"ב], פ) [כנ' תיבת בו מיותרת], צ) [וע' תוס' כתובות פה: ד"ה המוכר ותו' ב"ב עו: ד"ה קנין], ק) [וע"ע תוס' גיטין יג ע"ב ד"ה תנהו], ר) [נלל"ל לה, וכן בסמוך], ש) [ל"ל לפין], ת) ל"ל דקתני כו'. רש"ל [ועי' רש"ש], א) [שיך לע"ב],

גליון הש"ס

גמ' שמין את הנייר. ע"ל ז ע"ב תוד"ה וכ' יוסף:

מוסף רש"י

המוכר שטר חוב לחבירו. שחייב לו לוה למלוה ממון ומסר לו המלוה את השטר ליד לוקח ומכרו לו וכתב לו קני לך מיהו וכל שעבודייה, אי נמי כדפסקינן התם [ב"ב עו.] הלכתא אותיות נקוות במסירה (רשב"ם ב"ב קמח). וחזר ומחלו. המוכר שהוא מלוה מחלו ללוה, מחדול. דאמר לו לוה לנוקח לאו כעל דברים לידי את (כתובות פה:). דלא מכר לו לאשון לפני אלא כל זכות שתנא לידו ולא עדיף האי לוקח ממלוה דאמי מחמתיה דמלוה, ומיהו מעותיו יחזיר לו מוכר לנוקח, דהא הלכתא היא דדיינינן דינא דגרמי, וחה דספק מעותיו כפוף שטרותיו של תבירו דקיימא לן דמיב מהכוות עובדא דכסייה דפרס לרב אשי ואגבי מעיה כי כשורא לגלגת (רשב"ם ב"ב קמח:). ואפילו יורש. של מלוה, מוחל. ודכרא הוא דלא אליס כח של לוקח במה שנמסר לו שטר המלוה אלא לכות במוב הכתוב בו במקום המלוה או היורש, אך לא נעקר שעבודו מן המלוה וקריינא ביה עבד לוה לאיש מלוה ויכול למחול שעבודו (שם). במעמד שלשתן. נפקד ומפקיד ומקבל מתנה, קנה. כך מקנו חכמים לפי שהדבר תליר הוא בין הבריות ולא הקיקינו חכמים להקנות בקנין ובעדים (שם קמד.). ומתתה הלכתא בלא טעמא הוא, ולפי שהדבר נהוג בין הסוחרים והחנוים מקנו את הדבר לקנות בחמירה בטעמד שלשתן, לפי שאין קנין מועיל בדבר שאין בעין (שם קמח.). ה"מ בפקדון. דקני ליה כל היכא דאיתא (גיטין יג.). **לא שנא מלוה.** ופע"ג דלהוצאה ניתנה ואינה בעין (שם יג.). **עידי מסירה כרתי.** תמיתא הגט אינה מן התורה אלא מפני תיקון העולם (גיטין בא:). ואין לריך לחתום בגט וכי כתב קרא אתכתבא הגט קא ולא אחתימא עדים (שם ט:). עידי החתימה כרתי. עיקר הטטר זו היא אחתימתו (שם ג:). דכי כתיב וכתב דקרא אחתימת עדים הויא עיקר (שם בא:). **שכתבו שלא לשמה.** שנכתב בשם אשה אחרת ומגלך (לעיל ט:). **מה יציאה בעינן לשמה.** דכתיב וכתב לה, לשמה (שם ט:). הויה דכסף לא בעינן לשמה. שהרא לורת הדיבור טבועה לשמה (שם). הדר פשטה ויצאה והיתה. שהרי עיקר שהשטר קונה בשאה מכאן למדנו (שם). שלא מדעתה. קודם הכתיבה לא נתנו בה ואחר כך הודיעה וקבלתה, ובגדולה קאי והוא הדין בקנינה ובעדים לשמה ושלא מדעתה הויא (שם). **עשה לי שירים.** לאמיתן מבלי, ואקדש אני לך. בשכר פעולתך (ב"ק צט:). ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אומן המקבל עליו לעשות בשכר, לא אמרינן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פורתא ופורתא דעבד קמא קמא אגרא (ע"ז יט:). כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייב לו מיד פרוטה והויא ליה מלוה גבה (ב"ק צט.).

עין משפט נר מצוה

פא א מיי' פ"ו מהל' ממכירה הלכה יב סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף כג:

פב ב ג מיי' שם הלכה ח וס"ג מהל' זכייה הל' ג סמג שם טוש"ע [שם סעי' יט] ומימן קנו סעיף ג:

פג ד טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ח:

פד ה מיי' פ"ל מהל' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ל בהגה"כ:

פה ו טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ז:

פו ז מיי' פ"ה מהלכות אישות הל' כ טוש"ע שם סעיף טו:

תורה אור השלם

1. וְרָאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

מוסף תוספות

א. דקאמר התם ורבא אמר ר"נ מתנת ש"מ דרבנן ופריך והאמר ר"נ אע"ג דאמר שמואל המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול וכו' מודה שמואל שאם נתנו במתנת ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו שאינו יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול אלמא דהיכא דיכול למחול הוי מדרבנן. תוס' הרא"ש. ב. משום דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ואע"ג דאפכא שמעינן להו לקמן בההיא דעשה לי שירים ונזמים וטבעת דאוקימנא כגון שהוסיף לה נופך משלו שאני הכא דלאו דעתה אשטרא ואין דעתה אלא לראי' שבה. רמב"ן. ג. אלא לבסוף. תוס' הרא"ש. ד. דאי אינה אלא לבסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה. תוס' ב"ק צט.

תוס' ר"י הזקן

[ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה]. ופסק הר"ם [אישות פ"ח הי"ב] כחכמים דלא סמכא דעתה ואינה מקודשת, אע"ג דבהא דמעמד שלשתן הלכה כר' מאיר דהא דרב לא שנא פקדון [ול"ש מלוה] קנה ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי את הילכך מקודשת, והלכתא בלא טעמא היא כדאיתא בגיטין [יד, א]. ובמקדש במלוה פליגי. דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאיכא בשטר שוה פרוטה אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר, ור' אלעזר סבר אפילו אין בשטר שוה פרוטה (אינה) מקודשת דמקדש במלוה מקודשת, ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת, מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו שוה פרוטה מקודשת. בשטר. אירוסין, ולא בשטר חוב איירי. מקודשת. קדושי ודאי, ואע"ג דאמר לה התקדשי לי בשטר זה וקבלתו הויא מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה. אינה מקודשת. ודאי אלא ספק, דהא מספקא להו [אי] הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת נמי דדעתה נמי אנייר כדאוקימנא לרבנן כדס"ד דבשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהואיל ואפיקנא משטר מלוה ואוקימנא בשטר קדושין כולהו מודי דבשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אנייר. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הנייר וכו'. שירים. אצעדה [במדבר לא, נ] מתרגמינן שירים.